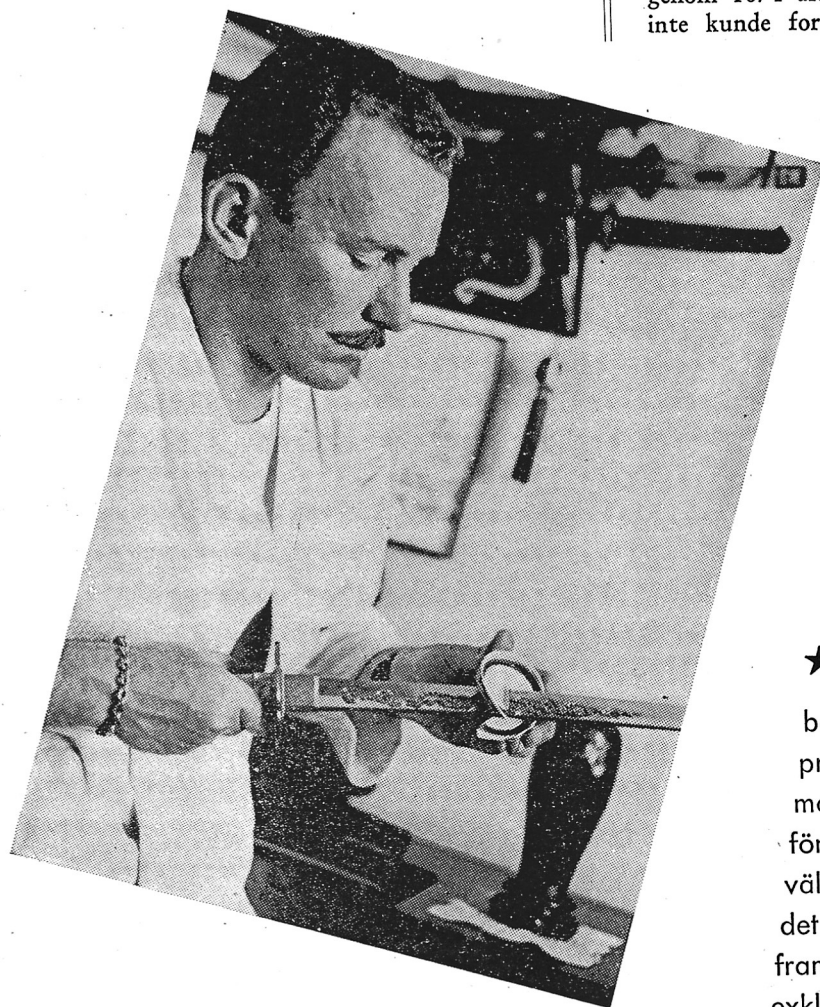

Svärds- fäktning

Detta kejsrerliga huggsvärd från 1600 skär med lätthet och utan att skadas genom tjockare plåt än detta konservburkslock. Det klarar t. o. m. en järnbit på 1 cm utan att det märks på klingan. Inskriptionerna på svärden är rikliga om svärdet är gott. Man kan utläsa smedens namn, genomgångna prov, ägarens namn m. m.

NÄR DEN JAPANSKA KRIGSMAKTEN BRÖT SAMMAN i andra världskriget stod 5.000 självmordspiloter och -torpedförare i kö för att få dö för fosterlandet. Det är kanske dessa som nu ägnar sej åt svärdsfäktning — en sport där kombattanterna utsätter sej för större risker än vad Floyd Patterson gör i returmötet med Ingo...

Svärdsfäktningens riskmoment står fullt i nivå med den siamesiska boxningens och den västerländska bobåkningens.

Så här gick det till när svärdsfäktningen blev en omhuldad japansk sportgren: På 700-talet inleddes den japanska dominansen inom svärdssmidensbranschen; under en tid av över 1.000 år lärde sej sedan de högadliga krigarna och samuraierna, deras lågadliga assistenter på den professionella krigarbanan, att dyrka svärdet som ett högst gudabenådat "nyttföremål"; när samuraierna genom 1871 års kejsrerliga förbud att bära svärd civilt inte kunde fortsätta sina små farliga kroggruff fick

SPORTEN som föddes ur japansk vapendyrkan

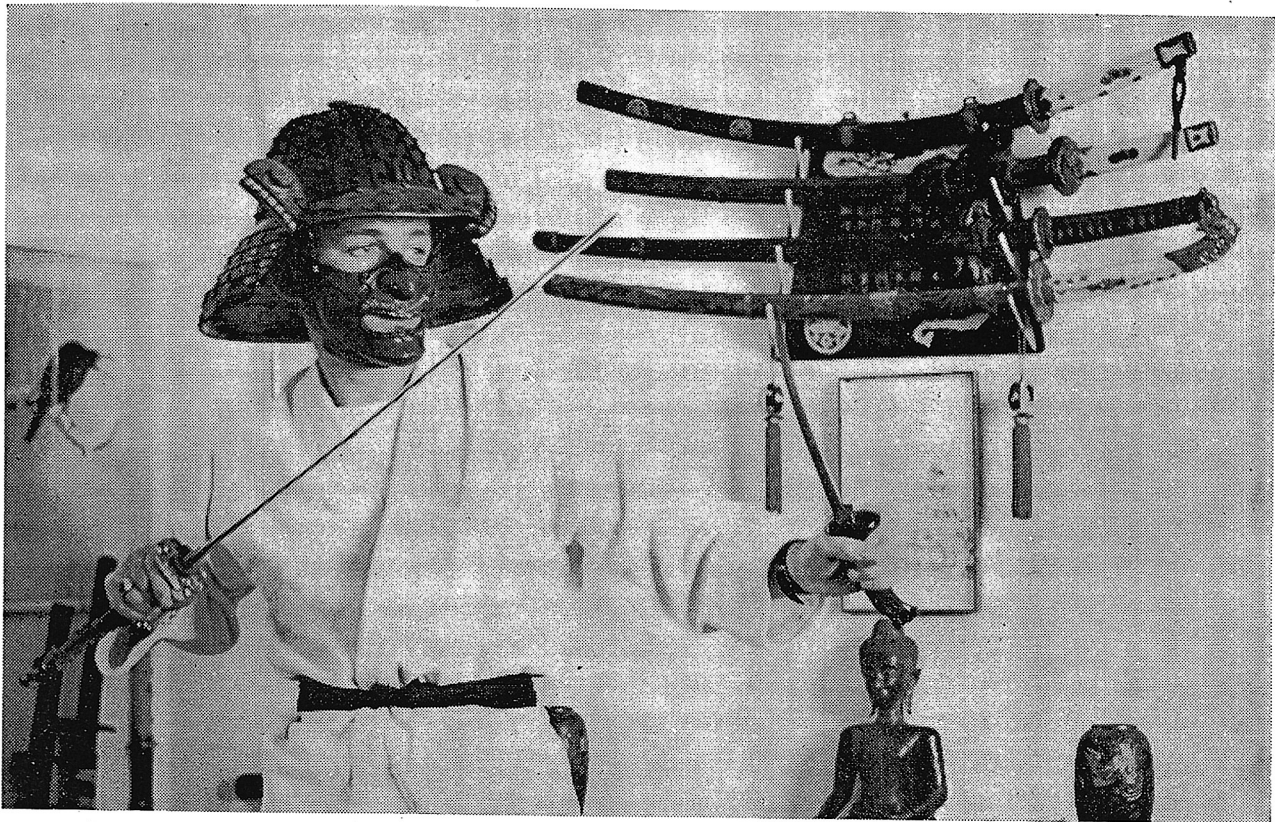
★ BENGT CRAMNER

berättar om ännu en sport som inte precis tillhör dem som är gemene mans — åtminstone inte i Sverige. Ett förhållande som man kanske ska vara väldigt tacksam för — åtminstone är det ett och annat som är väl så rysningsframkallande som en »deckare» i denna exklusiva sportgren.

man tänka om — och nu slåss man på noblaste vis efter regler, som är skarpare än svärden.

● DENNA FÄKTNING är en av många japanska krigslekar. Till den stora gruppen hör bl. a. judo — "det mjuka sättet", som i våra dagar allt mer slår ut de farligare sporterna — och skiftande former av japansk uppfinningsrikedom som t. ex. min jutsu, karate och

Klart till drabbning!

katsu. Jiujitsun, judons värdslösare granne på kämpalekskalan, hör förstås också dit.

Den orientaliska, martialiska, en smula infernaliska atmosfären över dessa lekar utövar en viss dragningskraft också på vissa västerländska folk. Fransmännen är de mest fascinerade och, de har föreningar och förbud för diverse gammaljapanska idrotter. Vilka alla behandlas av det exklusiva tidningshäftet Budo-Press.

Så nu förekommer mästerskap i svärdsfäktning inte bara i Japan utan också i Frankrike. I Japan är någon av dessa sporter obligatoriskt undervisningsämne och många elever i de högre skolorna väljer just fäktning. Så berättar vår ungersk-svenska sagesman *Robert von Sandor*, vilken för sin del kämpat med japanska svärd bland akademiska femkamparkamrater i Budapest.

● **JAPANSKA KRIGSSVÄRD** är något av det vasaste som finns. von Sandor lägger ett med eggen mot ett papper på sitt skrivbord vid Linnégatan 12 i Stockholm och papperet delar sej bums i två delar! Sådan skärpa vore för otrevlig t. o. m. för mycket japanskt sinnade idrottskämpar. Alltså fäktas man numera med rundslipade svärd — men tyngden i huggen innebär ändå en uppenbar fara. Man har mask bara över bröst, axel, arm och huvud. I det lilla hakskyddet finns ett dregelhål, ty det vattnas i mun på en kämpe som får slåss så här...

● **MAN FÅR HUGGA** och sticka och träffarna ger poäng. Kämparna rör sej på ett ganska stort område, 20—30 meter. von Sandor anser att det fordras åtskilligt större kraft och kondition i denna fäktning än i vanlig modern sabelfäktning. Svärden är 1,20—1,30 meter långa, kan väga upp emot 4 kilo. Bladet är ungefär 4 cm

Robert von Sandor i demonmask med huggsvärd plus dolk. Den japanska kampidrottsrocken, som bl. a. används i judo, är påtagen. Huggsvärden är enastående väl avvägda både i fäste och svärdsbladets höjning. Knappar på fästena anger var handen skall hållas för olika hugg

brett och mäter över ryggen 7—8 mm. Fästet är kraftigt. Masken är inte det minst konditionsprövande. Den är en rustning med pansar i bästa 1600-talsstil. Den infernaliska detaljen kan vid önskan fulländas med en demonmask över näsan. Då ser kämpen ordentligt hemsk ut...

● **FÖR EN TID SEDAN** kunde vi på journalfilm se denna originella sport. Samtidigt visades franska mästerskapen i japansk boxning, en mycket rörlig idrottslek, där allvar inte saknas.

Japanerna är inte vidare slängda i vanlig västerländsk fäktning. De torde ha rörlighet och temperament för sådan fäktning men svärdsfäktningen bidrar kanske till att hålla tillbaka intresset för andra fäktgrenar. Och många européer följer alltså i japanernas spår och kostar gärna på sej uppemot tusenlappen för att utrusta sej för svärdsfäktning.

— Jag tyckte för min del att det kunde vara skojigt att pröva på denna ovanliga sport, berättar Robert von Sandor. Jag hade fäktats modernt sen jag var åtta år gammal för att förbereda en idrottsmannabana som modern femkampare. På fäktskolan i Budapest var vi en liten grupp som under tre års tid kopplade av med svärdsfäktning.

● **DET VI HITTILLS TALAT OM** är fäktning med huggsvärd. Det finns också andra grenar av svärdsfäktning, om än ovanligare.

som utfört sitt magiska smide, med Amakuni under perioden Taiho (701—704) som första man, berättar von Sandor. Sedan 700-talet har det säkert funnits 60 miljoner krigare att göra svärd åt. Eftersom svärden har en enastående kvalitet behöver vi samlare inte lida brist på föremål. Men de bästa svärden är dyra; då de var i bruk kunde en krigare köpa en gård mot ett svärd, och engelska kungahuset har som kejslerlig gåva fått ett svärd, vars värde uppskattas till 250.000 kronor. De förnämligaste japanska museisvärden kan knappast värderas i pengar. De är nationalskatter. Det finns säkert samlare som skulle ge bortåt miljonen för det berömdaste svärdet! Här i Stockholm och lättare i andra världsstäder kan man med lite tur komma över mycket värdefulla svärd för ett par hundralappar. Alla kan ju inte av de rikliga inskriptionerna utläsa rätta värdet.

● VON SANDORS SAMLING, vars värde troligen får skrivas med sexsiffrigt tal, innehåller bl. a. tre svärd som använts av kejslerliga familjen. Han går in för att få ett smakprov från varje sekel. Har valt ut en god smed från varje århundrade och söker så samla dessa smeders livsverk. En smed hann under sitt liv inte med mer än 30—40 svärd, om kvaliteten skulle vara den bästa. von Sandor har nu varje århundrade fr. o. m. 1100 representerat.

● NÄR EN SMED efter rituell tvagning och bön började knacka på materialet kunde man knappast tro att resultatet kunde bli ett litet underverk i krigarnas hand. Ett par klumpar på städet, den ena tyngre, mjukare, den andra hård, lätt. Det tunga järnet blev kärnan inuti svärdsbladet, den hårdare legeringen därutanpå kunde härdas till extrem hårdhet och skärpa. Ett bra svärd kunde skära genom pansar utan att eggen förstördes. Det var kanske inte så underligt att de japanska krigarna avgudade sina svärd och att man byggde kyrkor för att där förvara de heligaste dyrgriparna. Till vilka senare man utfärdade dokument, som underlättat traditionens fortplantning.

von Sandor pekar på ett av sina kejslerliga svärd och sänder oss en kall kåre efter ryggraden:

— Det här svärdet har prövats på sex människor...

— Människor?

— Javisst. Man ville veta vad svärden gick för i kamp man mot man och därför högg man på straffdömda människor. Varje fin smed hade sitt eget system för stympningen. 1300-talssmeden Tarakomi, t. ex., hade ett provschema med 16 olika hugg i människokroppen. Det bästa svärdet skulle klara ett hugg — utfört av en aktad bödel — från ena axeln snett genom kroppen ut genom låret. Får jag bjuda redaktörn någon-ting att äta...

● SOM TUR VAR prövades bara de bästa svärden på människor. Å andra sidan var det inte alltför svårt att hitta offer. En japan, som stulit en skål ris, kunde lätt dömas att mista högra handen. Där hade mästern genast en man för ett lätt prov av yttersta svärdspetsen.

— Mitt svärd här har gått två gånger "helsnett" genom kroppen, säger von Sandor, läsande inskriptionen på sitt famösa kejslerliga svärd. Det går också lätt genom 1 cm järn.

von Sandor råkar ofrivilligt komma åt spetsen och genast springer fingret i blod.

— Jag tror nästan att herr von Sandor själv ryser en smula?

— Obetydligt, redaktörn. I svärdssammanhang börjar jag bli lika härdad som eggarna på mina käraste skatter. Jag ser saken på ett annat sätt.

— Men är det ändå inte en väldig skillnad mellan en japan av år 1800 och en europé av år 1959?

— Man får kanske hoppas det. I varje fall är den skillnaden större än olikheten mellan en japan av år 1800 och en japan av andra världskriget. Japanernas sätt att se på livet — inte minst sitt eget — är fortfarande fatalistiskt i särklass. Och religiöst formalistiskt. Budisternas fasa för självmord finns inte hos de japanska zen-buddisterna. Med det egna livet är man inte alltid så noga, om ens död kan tjäna högre ändamål. Man vill dock inte begå vanligt "trist" självmord. För att rädda sej ur den formella knipen har man då funnit på sepeku (harakiri) — det är legalt självtvålsläckande. Självmordspiloterna i andra världskriget gjorde alltså så här, just som de vänt planets nos mot målet...

von Sandor rycker till sej en harakiridolk från väggen, sätter spetsen mot magens underkant, stönar till...

För Guds skull — jag skulle ha hindrat honom!

Den desperata blyxtimpulsen följs av generad rodnad på pennfäktarens kinder. Svärdsfäktaren ville bara visa hur harakirimännen börjar slutet. Dolken var vass och skrapade genom kläderna!

von Sandor avslutar:

— Bra gamla vapen, de japanska.

Läs REKORD

TIDNINGEN MED DE

- * Spännande äventyrsberättelserna
- * Sanna kriminalhistorierna
- * Initierade sportartiklarna
- * Suveräna samlarserierna och mycket annat läsvärt och underhållande

Säg REKORD

hos er tidningsförsäljare